

זוהר הקדוש עם פירושו מתוק מדבש על הפרשה

לוח עמוד היומי בזה"ק לפרשת יתרו
תיקוני זהר חלק ג

יום	וילנא	מתוק מדבש
ראשון	קלח ע"ב	תקיד
שני	קלט ע"א	תקטז
שלישי	קלט ע"ב	תקכב
רביעי	קמ ע"א	תקכח
חמישי	קמ ע"ב	תקלד
שישי	קמא ע"א	תקמ
שבת	קמא ע"ב	תקמח

עלון מס' 69 פרשת בשלח תש"פ

י"ל בעזהש"ת ע"י מרכז 'מתוק מדבש' ת.ד. 5315 ירושלים

בשם קדוש העלה משה את ארונו של יוסף מהנילוס

וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת עֲצָמוֹת יוֹסֵף וְגו', אַמְאֵי סְלִיק גְרַמּוּי, אֶלְא בְּגִין דְּהוּה רִישָׁא לְנַחְתָּא לְגַלוּתָא, וְלֹא עוֹד אֶלְא דְּאִיהוּ סִימְנָא דְּגֵאוּלָּה הוּה לִיה, וְאוּמִי לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל עַל דָּא, הָדָא הוּא דְכְתִיב פִּי הַשֶּׁבַע הַשְּׂבִיעַ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְהָא אֲתָמֵר.

זְפָאָה חוּלְקָא דְּמֹשֶׁה, דְּיִשְׂרָאֵל הוּוּ עֶסְקִי לְמִשְׁאֵל מְמוֹנָא מְמַצְרָאֵי, וּמֹשֶׁה הוּוּ עֶסְקִי בְּאוּמָאָה דְּיוֹסֵף. וְאִית דְּאֲמַרֵי אַרוֹנָא בְּנִילוֹס הוּוּ, וּבִשְׂמָא קְדִישָׁא סְלִיק לִיה, וְעוֹד אֲמַר מֹשֶׁה, יוֹסֵף הִגִּיעַ זְמַן פּוּרְקָנָא דְּיִשְׂרָאֵל, וְאֲמַר עַלָּה שׁוּר וְסְלִיק, וְאִית דְּאֲמַרֵי בֵּין מַלְכֵי מִצְרָאֵי הוּוּ, וּמִתְמַן סְלִיק (ס"א לִיה), וְאִית דְּאֲמַרֵי בְּגִין דְּלֹא יַעֲבֹדוּן לִיה עֲבוּדָה זָרָה שׁוּוּ בְּנִילוֹס, וְסָרַח בַּת אֲשֶׁר חִוִּיאת לִיה לְמֹשֶׁה.

מתוק מדבש

בשם קדוש העלה משה את ארונו של יוסף מהנילוס

וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת עֲצָמוֹת יוֹסֵף וְגו' שׁוּאֵל אַמְאֵי סְלִיק גְרַמּוּי לְמַה מֹשֶׁה הֵעֵלָה אֶת עֲצָמוֹת יוֹסֵף, הֲלֹא בְּנֵי יוֹסֵף הָיוּ צְרִיכִים לְטַפֵּל בּוֹ, וּמִשִּׁיב אֶלְא בְּגִין דְּהוּוּ רִישָׁא לְנַחְתָּא לְגַלוּתָא אֲלֵא לְפִי שׁוּסֵף הִיָּה הִרְאָשׁוֹן לְרֵדֵת לְגַלוּת, לְכֵן מֹשֶׁה שְׁהוּא הַגּוּאֵל הִיָּה צְרִיךְ לְטַפֵּל בּוֹ בְּעֲצָמוֹ, וְלֹא עוֹד אֶלְא דְּאִיהוּ סִימְנָא דְּגֵאוּלָּה הוּוּ לִיה וְלֹא עוֹד אֲלֵא סִימְנָן הַגּוּאֵל הִיָּה בִּידוֹ, שְׁכֵן צוּה יוֹסֵף לְאַחִיו, וְהֵאֱלֹהִים פְּקוּד יִפְקוּד אֲתַכֶּם, כְּלוּמַר הַגּוּאֵל שִׁיבָא וַיֹּאמֶר פְּקִידָה כְּפוּלָה הוּא הַגּוּאֵל הָאֲמִיתִי, וְלְפִי שְׁמִשָּׁה אֲמַר כְּמוֹ שְׂצוּה יוֹסֵף אֶת אַחִיו, נִמְצָא שְׁעַל יְדֵי יוֹסֵף הָאֲמִינוּ בְּמִשָּׁה, לְכֵן רְאוּי שִׁיטְפֵל בּוֹ בְּעֵלוּתוֹ מִן הַגּוּלוֹת, וְאוּמִי לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל עַל דָּא וְהַשְּׂבִיעַ אֶת יִשְׂרָאֵל עַל זֶה הָדָא הוּא דְכְתִיב פִּי הַשֶּׁבַע הַשְּׂבִיעַ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְאֲמַר פְּקוּד יִפְקוּד אֱלֹהִים אֲתַכֶּם וְהֵעֵלִיתֶם אֶת עֲצָמוֹתַי מִזֶּה אֲתַכֶּם, וְהָא אֲתָמֵר וְכִבֵּר לְמַדְנּוּ כֵן בְּמַדְרִישִׁים. (מְכַאֵן עַד חִוִּיאת לִיה לְמֹשֶׁה, לִיתָא בְּדַפּוּסִים הָרֵאשׁוֹנִים וּבְרַמ"ק).

זְפָאָה חוּלְקָא דְּמֹשֶׁה אֲשֶׁרֵי חִלְקוּ שֵׁל מֹשֶׁה, דְּיִשְׂרָאֵל הוּוּ עֶסְקִי לְמִשְׁאֵל מְמוֹנָא מְמַצְרָאֵי שִׁישְׂרָאֵל וְעַמְהֵם כֹּל בְּנֵי יוֹסֵף הָיוּ עוֹסְקִים לְשִׂאוֹל מְמוֹן מֵהַמְצָרִים, וּמֹשֶׁה הוּוּ עֶסְקִי בְּאוּמָאָה דְּיוֹסֵף וּמֹשֶׁה הִיָּה עוֹסֵק לְקִיָּים אֶת שְׁבוּעַת יוֹסֵף. וְאִית דְּאֲמַרֵי אַרוֹנָא בְּנִילוֹס הוּוּ וַיֵּשׁ אֲוֹמְרִים שְׁאֲרוֹנוֹ שֵׁל יוֹסֵף הִיָּה מוּשֵׁלְךְ בְּנִילוֹס, וּבִשְׂמָא קְדִישָׁא סְלִיק לִיה וּבִשְׁמָא מִי שְׁאוּמַר, כִּי אֲמַר מֹשֶׁה עַל יַד הַנְּהַר לְיוֹסֵף, יוֹסֵף הִגִּיעַ זְמַן פּוּרְקָנָא דְּיִשְׂרָאֵל יוֹסֵף כְּבֵר הִגִּיעַ הַזְּמַן שֵׁל גְּאוּלַּת יִשְׂרָאֵל, וְאֲמַר עַלָּה שׁוּר וְסְלִיק וְאֲמַר שְׁנֵי מְלוֹת "עַלָּה שׁוּר" וְעַלָּה הָאֲרוֹן, כִּי יוֹסֵף נִקְרָא שׁוּר כְּמוֹ שְׁאֲמַר מֹשֶׁה כְּשִׁבְרָכּוֹ, בְּכוּר שׁוּרוֹ הִדְר לּוֹ. וְאִית דְּאֲמַרֵי בֵּין מַלְכֵי מִצְרָאֵי הוּוּ וּמִתְמַן סְלִיק לִיה, וַיֵּשׁ אֲוֹמְרִים שְׁאֲרוֹנוֹ הִיָּה מוּטֵל בֵּין הָאֲרוֹנוֹת שֵׁל מַלְכֵי מִצְרָיִם וּמִשְׁם הֵעֵלָה אֹתוֹ. וְאִית דְּאֲמַרֵי בְּגִין דְּלֹא יַעֲבֹדוּן לִיה עֲבוּדָה זָרָה שׁוּוּ בְּנִילוֹס וַיֵּשׁ אֲוֹמְרִים כִּי כְּדִי שְׁלֹא יַעֲשׂוּ אֹתוֹ ע"ז שְׁמוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת אֲרוֹנוֹ בְּנִילוֹס, וְסָרַח בַּת אֲשֶׁר חִוִּיאת לִיה לְמֹשֶׁה וְסָרַח בַּת אֲשֶׁר הִרְאָתָה לְמֹשֶׁה מְקוֹם הָאֲרוֹן. (דָּף מו ע"א, וּבִבְיֹאוּרֵינוּ כִּרְךָ ה' עמ' תַּק)

הטעם לציווי משה רבינו לישראל ואתם תחרישון

תָּא חֲזִי, הֵכָא פִּד אַתְקָרִיב פְּרַעָה לְאַגָּחָא קֶרְבָּא בְּהוּ בִּישְׂרָאֵל, בְּהֵוּא זְמָנָא לָא בְּעֵי קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא דִּיתְעָרוּן יִשְׂרָאֵל אַתְעָרוּתָא לְתַתָּא פְּלִל, דְּהָא אַתְעָרוּתָא לְעִילָא הוּא, דְּהָא אֲבָהֶן אֲקָדִימוּ וְאַתְעָרוּ אַתְעָרוּתָא דָּא לְעִילָא, וּזְכוּתָא דְּלֵהוֹן קָאִים קָמִיה, (וְאַתְעָרוּ אַתְעָרוּתָא דָּא), וְלָא בְּעָא קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא דִּישְׂרָאֵל יִתְעָרוּן לְתַתָּא פְּלִל, (דְּהָא אַתְעָרוּתָא לְעִילָא הוּא), הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב יְהו"ה יִלְחֶם לָכֶם וְאַתֶּם תִּחְרִישוּן, תִּחְרִישוּן וְדָאִי, וְלָא תִתְעָרוּן מְלָה דְּלָא אֲצַטְרִיף לָכוּ, וְהֵכָא אַתְפְּלִיל שְׁמָא קִדְשָׁא בְּאַתְוּוֹן רְשִׁימָן, וְהָא אַתְעָרוּ בִּיה חֲבַרְיָא.

רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי יְהוּדָה הוּוּ אֲזֵלִי בְּאַרְחָא, אָמַר רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי יְהוּדָה, וְדָאִי תְנִינָא יְהו"ה בְּכָל אַתְר רַחֲמִי, וְאַף עַל גַּב דְּאַגָּח קֶרְבָּא וְעֵבִיד דִּינָא, הֵהוּא דִּינָא בְּרַחֲמֵימוּתָא הוּא.

וְהֵכָא חֲמִינָא דְּכְתִיב יְהו"ה יִלְחֶם לָכֶם, וְלָא אַתְחֲזִי בְּהֵוּא דִּינָא רַחֲמִי פְּלִל, דְּהָא כְּתִיב לָא נִשְׂאָר בְּהֶם עַד אַחַד, אָמַר לִיה מְלָה דָּא שְׁמַעְנָא מְרַבִּי שְׁמַעוֹן דְּאָמַר, דְּאַפִּילוּ הֵכָא דִּינָא בְּרַחֲמֵי הוּא, דְּחָפָא עַלִּיהוֹן יִמָּא וּמִיתוּ, וְלִכְתָּר אֲפִיק לֹוֹן יִמָּא, וְקִדְשָׁא בְּרִיף הוּא בְּעָא

מתוק מדבש

תעוררו דבר שאין צריך לכם, וְהֵכָא וּכְאֵן בַּפְּסוּק זֶה אַתְפְּלִיל שְׁמָא קִדְשָׁא בְּאַתְוּוֹן רְשִׁימָן נִכְלַל שֵׁם הַקְּדוֹשׁ בְּאוֹתוֹת רְשׁוּמוֹת, וְהֵינּוּ שְׂרֻשׁוֹם בְּרַ"ת שֶׁל יְיָ הוּא יִלְחֶם לָכֶם הַשֵּׁם יי"ל שֶׁהוּא שֵׁם אֶחָד קְדוֹשׁ מֵעַ"ב שְׁמוֹת, וְרַמְזוּ בּוּ מִשֶּׁה בַתְּפִלְתּוֹ כְּדִי לַעֲוֹרֵר זְכוּת הַאֲבוֹת, וְהָא אַתְעָרוּ בִּיה חֲבַרְיָא וּכְבַר נִתְעוֹרְרוּ בִּזְהָ הַחֲכָרִים לַפְּרָשׁוֹ כְּרַאוּי.

רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי יְהוּדָה הוּוּ אֲזֵלִי בְּאַרְחָא אֵלוּ הַבֵּי חֲבָרִים הֵיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ, אָמַר רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי יְהוּדָה שְׂאֵל מִמֶּנּוּ וְדָאִי תְנִינָא יְהו"ה בְּכָל אַתְר רַחֲמִי וְדָאִי הוּא מָה שֶׁלְּמַדְנּוּ שֵׁם הַיְיָ הוּא רַחֲמִים בְּכָל מְקוֹם, וְאַף עַל גַּב דְּאַגָּח קֶרְבָּא וְעֵבִיד דִּינָא וְאַף עַל פִּי שֵׁם זֶה עוֹשֶׂה מַלְחָמוֹת וְעוֹשֶׂה דִין, אֲבָל הֵהוּא דִּינָא בְּרַחֲמֵימוּתָא הוּא דִין זֶה הוּא בְּרַחֲמִים, כִּי כְּשֶׁמִּתְגַּלֶּה שֵׁם זֶה בַּפְּעוּלַת הַדִּין בְּהִכְרַח יֵהִי שֵׁם רַחֲמִים, וְהֵינּוּ רַחוּם בְּדִין.

וּמִקְשָׁה וְהֵכָא חֲמִינָא וְהֵלָא כְּאֵן אֲנּוּ רּוֹאִים דְּכְתִיב יְהו"ה יִלְחֶם לָכֶם שֶׁהוּא שֵׁם הַרַחֲמִים, וְלָא אַתְחֲזִי בְּהֵוּא דִּינָא רַחֲמִי פְּלִל וְלָא נִרְאָה בְּדִין זֶה שׁוֹם רַחֲמִים כִּלְל דְּהָא כְּתִיב לָא נִשְׂאָר בְּהֶם עַד אַחַד הֵרִי שֶׁהִיָּה שֵׁם דִּין גְּמוּר, אָמַר לִיה רַבִּי יְהוּדָה לְרַבִּי יוֹסִי מְלָה דָּא שְׁמַעְנָא מְרַבִּי שְׁמַעוֹן דְּבַר זֶה שְׁמַעְתִּי מְרַבִּי שְׁמַעוֹן, דְּאָמַר דְּאַפִּילוּ הֵכָא דִּינָא בְּרַחֲמִי

הטעם לציווי משה רבינו לישראל ואתם תחרישון

תָּא חֲזִי, הֵכָא פִּד אַתְקָרִיב פְּרַעָה לְאַגָּחָא קֶרְבָּא בְּהוּ בִּישְׂרָאֵל בַּא וְרַאָה כְּאֵן אֲצֵל הַיָּם כְּאִשְׁר נִתְקַרַב פְּרַעָה לַעֲשׂוֹת מַלְחָמָה בִּישְׂרָאֵל, בְּהֵוּא זְמָנָא לָא בְּעֵי קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא דִּיתְעָרוּן יִשְׂרָאֵל אַתְעָרוּתָא לְתַתָּא פְּלִל בְּאוֹתוֹ הַזְּמַן לָא רִצָּה הַקַּב"ה שִׁיעוֹרְרוּ יִשְׂרָאֵל שׁוֹם הַתְּעוֹרְרוֹת מַלְמָטָה כִּלְל, אֲפִילוּ בַתְּפִלָּה וְצַעֲקָה מִפְּנֵי שְׂמַצְדָּם לָא הֵיוּ רְאוּיִם לְהַנְצִל, וְאִם הֵם יַעוֹרְרוּ בַתְּפִלָּה שְׂצָרִיכָה לַעֲלוֹת דֶּרֶךְ עֲלִיית הַעוֹלָמוֹת וּלְבַקּוֹעַ בֵּין הַחִיצוֹנִים, אִזּו יַתְעוֹרְרוּ הַמַּקְטָרִיגִים כִּנְגַדָם וְתַתְעוֹרְרוּ מִדַּת הַדִּין, וְעוֹד דְּהָא אַתְעָרוּתָא לְעִילָא הוּא כִּי כְּבַר הִיתָה הַתְּעוֹרְרוֹת לְמַעֲלָה, וְהֵינּוּ דְּהָא אֲבָהֶן אֲקָדִימוּ וְאַתְעָרוּ אַתְעָרוּתָא דָּא לְעִילָא כִּי הַאֲבוֹת הַקְּדִימוּ וְהַעִירוּ הַתְּעוֹרְרוֹת זֹו לְמַעֲלָה, וּזְכוּתָא דְּלֵהוֹן קָאִים קָמִיה וּזְכוּת שְׁלָהֶם עַמֵּד לְפָנָיו לְהַצִּיל אֶת בְּנֵיהֶם, (וְהֵנָּה מִשְׁמַע שֶׁהִדְבַר שֶׁנַּעֲשָׂה לְאִדָּם בְּזְכוּת אֲבוֹת הוּא טוֹב וְאֵין בּוּ כֹל כֵּךְ קְטָרוּג כְּמוּ בְּדַבְר שֶׁנַּעֲשָׂה בְּבַקְשָׁה וּבַתְּפִלָּה), וְלָא בְּעָא קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא דִּישְׂרָאֵל יִתְעָרוּן לְתַתָּא פְּלִל וְלָא רִצָּה הַקַּב"ה שִׁישְׂרָאֵל יַעוֹרְרוּ מַלְמָטָה שׁוֹם הַתְּעוֹרְרוֹת כִּלְל עַל יְדֵי צַעֲקָה וְתַפִּלָּה הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב יְהו"ה יִלְחֶם לָכֶם וְאַתֶּם תִּחְרִישוּן פִּירוּשׁוֹ תִּחְרִישוּן וְדָאִי מִמֶּשׁ, שְׂצִיּוּם שִׁישְׁתְּקוּ מִפְּנֵי שְׂצַעֲקַתְּם קְרוּבָה לְקַלְקַל וְרַחוּקָה מַלְתְּקָן, וְלָא תִתְעָרוּן מְלָה דְּלָא אֲצַטְרִיף לָכוּ וְלָא

בִּיקְרִיהוֹן וְאִתְקַבְרוּ בְּאַרְעָא, וְלֹא בְּעֵצָת אַרְעָא לְקַבְּלָא לֹוֹן, עַד דְּאוּשִׁיט לָהּ קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְמִינֵיהּ וְקַבִּילַת לֹוֹן, הָדָא הוּא דְכְּתִיב נְטִיתָ יְמִינֶךָ תִּבְלַעְמוּ אֶרֶץ, וּבְגִין דָּא (הוּה) הָאֵי דִינָא בְּרַחְמֵי הוּה.

וְעַל דָּא לֹא בְּעֵצָת אַרְעָא בְּרִיךְ הוּא דִּיתְעֲרוֹן יִשְׂרָאֵל מְלָה בְּעֵלְמָא, דְּאֵי יְתְעֲרוֹן יִשְׂרָאֵל מְלָה, לֹא יְתְעֲרוֹן שְׂמָא דְרַחְמֵי, וְלֹא יְתַעְבֵּיד דִּינָא בְּרַחְמֵי, הָדָא הוּא דְכְּתִיב יְהו"ה יִלְחֶם לְכֶם, וְאַתֶּם תִּחְרִישׁוּן, דְּלֹא תִתְעֲרוֹן מִיְדֵי, דְּהָא שְׂמָא דְרַחְמֵי בְּעֵי לֹאֲתַעְרָא עֲלֵייהוּ לְמַעְבַּד דִּינָא בְּרַחְמֵי, וְעַל דָּא בְּעֵי דְלֹא תַעְבְּדוֹן פְּגִימוּ וְתִתְעֲרוֹן מְלָה אַחְרָא.

האומר את השירה בכונה בכל יום נחשב כאילו שכינה מדברת

מתוך גרונו

מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל, מִפְּאֵן אוֹלִיפְנָא, דְּצַדִּיקֵיִיא קְדָמָי אָף עַל גַּב דְּאִסְתְּלִקוּ בְּדַרְגִין עֲלָאִין

מתוך מדבש

ועל כן לא רצה הקב"ה שבני ישראל יעוררו מלמטה שום דבר תפלה וצעקה בעולם, דְּאֵי יְתְעֲרוֹן יִשְׂרָאֵל מְלָה שאם יעוררו ישראל דבר תפלה מלמטה, לֹא יְתְעֲרוֹן שְׂמָא דְרַחְמֵי לא היו מעוררים שם הרחמים, כי מצד שנאתם את המצרים היו רוצים להנקם בהם בכל חומר הדין בלי שום רחמים והיו מעוררים את שם אלהי"ם, ואז וְלֹא יְתַעְבֵּיד דִּינָא בְּרַחְמֵי לא היה נעשה הדין ברחמים הָדָא הוּא דְכְּתִיב יְהו"ה יִלְחֶם לְכֶם והיינו דִּין בְּרַחְמֵי, וְאַתֶּם תִּחְרִישׁוּן פִּירוּשׁ דְּלֹא תִתְעֲרוֹן מִיְדֵי שלא תעוררו את שם אלהי"ם שהוא מדת הדין, דְּהָא שְׂמָא דְרַחְמֵי בְּעֵי לֹאֲתַעְרָא עֲלֵייהוּ לְמַעְבַּד דִּינָא בְּרַחְמֵי כי שם הרחמים צריך לעורר עליהם לעשות דִּין בְּרַחְמֵי, וְעַל דָּא בְּעֵי דְלֹא תַעְבְּדוֹן פְּגִימוּ וְתִתְעֲרוֹן מְלָה אַחְרָא ועל כן צריך שלא תעשו פגם על ידי שתעוררו את מדת הדין לבדה

(דף מז ע"ב, ובביאורינו כרך ה עמ' תקיח-תקכ)

הוּה שאמר שאפילו כאן היה הדין ברחמים, דְּחָפָא עֲלֵיהוֹן יְמָא וּמִיתוּ שִׁהֲגַם שְׁכִיסָה עֲלֵיהֶם הִים וּמִתוּ, אבל וּלְבַתֵּר אָפִיק לֹוֹן יְמָא אַחַר כֵּךְ הִים פִּלַּט אוֹתֶם לִיבְשָׁה, וְקְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵצָת בִּיקְרִיהוֹן וְאִתְקַבְרוּ בְּאַרְעָא וְהַקְב"ה רָצָה בְּכַבּוּדִם וּנְקַבְרוּ בְּאַרְץ, וְלֹא בְּעֵצָת אַרְעָא לְקַבְּלָא לֹוֹן וּבְתַחִילָה לֹא רָצָתָה הָאֶרֶץ לְקַבֵּל אוֹתֶם בְּתוֹכָהּ, מִפְּנֵי שִׁנְתַּלְלָה כְּשִׁקְבְּלָה אֶת דְּמֵי הַבַּל, וְכֵן כֵּאֵן חֲשַׁשָּׁה לְקַלְלָה כִּי הַמְצָרִים לֹא הָיוּ רְאוּיִים לְקַבּוּרָה מִפְּנֵי רִשְׁעֵתֶם, עַד דְּאוּשִׁיט לָהּ קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְמִינֵיהּ וְקַבִּילַת לֹוֹן עַד שֶׁהוֹשִׁיט לָהּ הַקְב"ה יְמִינוֹ וְנִשְׁבַּע לָהּ שֶׁלֹּא תִקּוּלַל עַל יְדֵי זֶה וּקְבִלָה אוֹתֶם הָדָא הוּא דְכְּתִיב נְטִיתָ יְמִינֶךָ תִּבְלַעְמוּ אֶרֶץ פִּי שִׁנְקַבְרוּ בְּאַרְץ, וְהַטַּעַם שֶׁחָפֵץ ה' לְקַבְּרֵם הוּא לְפִי שִׁקְבְּלוּ אֶת יַעֲקֹב וּבְנָיו בְּכַבּוּד גָּדוֹל וְהוֹשִׁיבוּם בְּמִיטְבַּת הָאֶרֶץ, וּבְגִין דָּא הָאֵי דִינָא בְּרַחְמֵי הוּה ועל כן גם דִּין זֶה הִיָּה בְּרַחְמֵי.

האומר את השירה בכונה בכל יום נחשב כאילו שכינה מדברת

מתוך גרונו

מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל, מִפְּאֵן מִמָּה שֶׁלְמַדְנוּ שְׁעִתִּיד מִשָּׁה לְקוּם בְּתַחִיַּת הַמַּתִּים וְלִשִׁיר שִׁירָה הַזֹּאת, אוֹלִיפְנָא דְּצַדִּיקֵיִיא קְדָמָי אָף עַל גַּב דְּאִסְתְּלִקוּ בְּדַרְגִין עֲלָאִין דְּלַעֲיִלָא אֲנוּ לְמַדִּים שֶׁהַצַּדִּיקִים הַקְדַּמוּנִים אָף עַל פִּי שֶׁנִּתְעַלּוּ בְּמַדְרָגוֹת עֲלִיוֹנוֹת שֶׁל מַעְלָה שֶׁבְּעוֹלָם הָאֲצִילוֹת,

ולפי הסוד מה שאמר שלא רצתה הארץ לקבל את פגרי המצרים, אין הכוונה על הארץ הזו התחתונה, כי איך יסרב חומר עכור את מאמר בוראו, אלא הכוונה על הארץ העליונה שהיא המלכות, אשר מכח הדינים שבה לא רצתה לרחם עליהם שיהיה להם קבורה בארץ, עד שהשפיע בה הקב"ה מחסדו שהוא יד ימינו ועי"ז נמתקו דינה, ואז נקברו בארץ התחתונה.

ועתה חוזר לדבריו הקודמים ואמר וְעַל דָּא לֹא בְּעֵצָת אַרְעָא בְּרִיךְ הוּא דִּיתְעֲרוֹן יִשְׂרָאֵל מְלָה בְּעֵלְמָא

דְּלַעֲלֵא, וְאַתְקִשְׁרוּ בְּקִשׁוּרָא דְצִרְוּרָא דְחַיִּי, זְמִינִין פְּלִהוּ לְאַחֲיָא בְּגוּפָא, וְלִמְחַמֵּי אֲתִינִין וּגְבוּרִין דְקָא עֲבִיד קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, וְלִמְיַמְר שִׁירְתָּא דָא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב אֲזַ יִשִּׁיר מִשָּׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל [וכו'].

אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת לִיהוֹ"ה, שִׁירְתָּא דְמִטְרוֹנִיתָא לְקְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, תְּנִינִין, כֹּל בַּר נֶשׁ דְאָמַר שִׁירְתָּא דָא בְּכָל יוֹמָא וּמְכוּוֹן בָּהּ, זְכִי לְמִימְרָא לְזַמְנָא דְאֲתִי, דְהָא אֵית בָּהּ עֲלֵמָא דְעֵבֵר, וְאֵית בָּהּ עֲלֵמָא דְאֲתִי, וְאֵית בָּהּ קִשְׁרֵי מְהִימְנוּתָא, וְאֵית בָּהּ יוֹמֵי דְמִלְפָּא מְשִׁיחָא, וְתִלֵּי עֲלָה (נ"א את לאעלא) כֹּל אֵינוֹן תּוֹשְׁבְּחָאן אַחֲרֵינִין דְקָאֲמְרֵי עֲלָאי וְתַתָּאי.

אין עבודה להקב"ה כמו מצות האהבה לו יתברך

עֲזִי וְזַמְרַת י"ה וְגו', רַבֵּי חֲזַקְיָה פָּתַח וְאָמַר, בְּהַאי קְרָא דְכְּתִיב (משלי יז יז) בְּכָל עֵת אוֹהֵב הָרַע וְאֵחַ לְצָרָה יוֹלֵד, בְּכָל עֵת אוֹהֵב הָרַע, דָּא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְכְּתִיב בֵּיהּ (שם כו י) רַעַף וְרַע אָבִיךָ אֵל תַּעֲזוֹב, וְאֵחַ לְצָרָה יוֹלֵד, בְּשַׁעֲתָא דִיעֵיקוֹן לָךְ שְׁנַאָךְ, קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא מָה אָמַר, (תהלים קכב ח) לְמַעַן אַחֲי וְרַעֲי אֲדַבְּרָה נָא שְׁלוֹם בְּךָ, דְיִשְׂרָאֵל אֲקָרוּן אַחִים וְרַעֲיִם לְקְדָשָׁא

מתוק מדבש

בה קשרי ויחודי הספירות הנקראות אמונה, שעייז יכולים בני ישראל להתחזק בגלות, ואית ביה יומי דמלפא משיחא ויש בה מעשיו של הקב"ה שיעשה בימות המשיח. ומש"כ "את", לאעלא כֹּל אֵינוֹן תּוֹשְׁבְּחָאן אַחֲרֵינִין דְקָאֲמְרֵי עֲלָאי וְתַתָּאי בא לכלול ולרבות את כל שירות ותשבחות האחרות שאומרים עליונים ותחתונים שכולם כלולות בשירה זו.

(דף נד ע"א-ע"ב, ובביאורינו כרך ה עמ' תקצח-תרא)

וְאַתְקִשְׁרוּ בְּקִשׁוּרָא דְצִרְוּרָא דְחַיִּי וְנַתְקִשְׁרוּ בְּקִשְׁרֵי שִׁירָה חַיִּים שְׁלוֹם בְּכָל יוֹמָא וּמְכוּוֹן בָּהּ, זְכִי לְמִימְרָא לְזַמְנָא דְאֲתִי, דְהָא אֵית בָּהּ עֲלֵמָא דְעֵבֵר, וְאֵית בָּהּ קִשְׁרֵי מְהִימְנוּתָא, וְאֵית בָּהּ יוֹמֵי דְמִלְפָּא מְשִׁיחָא, וְתִלֵּי עֲלָה (נ"א את לאעלא) כֹּל אֵינוֹן תּוֹשְׁבְּחָאן אַחֲרֵינִין דְקָאֲמְרֵי עֲלָאי וְתַתָּאי. היינו אחר תחיית המתים [וכו'].

אין עבודה להקב"ה כמו מצות האהבה לו יתברך

עֲזִי וְזַמְרַת י"ה וְגו' כדי להבין פסוק זה רַבֵּי חֲזַקְיָה פָּתַח וְאָמַר בְּהַאי קְרָא הַקְדִּים לַפְרֵשׁ מַה דְכְּתִיב בְּכָל עֵת אוֹהֵב הָרַע, וְאֵחַ לְצָרָה יוֹלֵד מִשְׁכָּח בְּכָל עֵת אוֹהֵב הָרַע, דָּא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא רִיעַ זֶה הַקְב"ה שְׁאִינוּ מִתְרַחֵק מִן הָאָדָם אֲפִילוּ רַגַע כִּי הוּא אוֹהֵב אוֹתוֹ, דְכְּתִיב בֵּיהּ רַעַף וְרַע אָבִיךָ אֵל תַּעֲזוֹב פ"י אל תעזוב אותו להדבק בסטרא אחרא ע"י איזה חטא ועון, ואז וְאֵחַ לְצָרָה יוֹלֵד פִּירוּשׁוֹ בְּשַׁעֲתָא דִיעֵיקוֹן לָךְ שְׁנַאָךְ בשעה שיצערך אותך שונאיך, קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא מָה אָמַר, לְמַעַן אַחֲי וְרַעֲיִם אֲדַבְּרָה נָא שְׁלוֹם בְּךָ פ"י הַקְב"ה יִצִּיל אוֹתְךָ מִיַּד שׁוֹנְאִיךָ, דְיִשְׂרָאֵל אֲקָרוּן אַחִים וְרַעֲיִם לְקְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא כִּי יִשְׂרָאֵל

ומש"כ את השירה הזאת ליהו"ה מלת זאת שהיא מיותרת באה להורות שמשנה ובני ישראל השיגו ברוח הקודש ושרו את שִׁירְתָּא דְמִטְרוֹנִיתָא לְקְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא שִׁירַת הַשְּׂכִינָה הַנִּקְרָאת זֹאת לַהַקְב"ה. ומוסיף כי תְּנִינִין, כֹּל בַּר נֶשׁ דְאָמַר שִׁירְתָּא דָא בְּכָל יוֹמָא וּמְכוּוֹן בָּהּ לְמַדְנֵי שְׁכַל אָדָם שְׁאִינוּ שִׁירָה זֶה בְּכָל יוֹם וּמְכוּוֹן בָּהּ, שְׁאֵז נַחֲשָׁב כְּאִילוּ הוּא מְשׁוֹרֵר אוֹתָהּ לַהַקְב"ה בְּמִקּוּם הַשְּׂכִינָה, כְּלוּמַר כְּאִילוּ הַשְּׂכִינָה מְדַבֵּרַת מִתּוֹךְ גְּרוּנֵי, זְכִי לְמִימְרָא לְזַמְנָא דְאֲתִי הוּא יִזְכֶּה לְאִמְרָה לְעֵתִיד לְבָא דְכְּתִיב לְאִמְרָא כְּדִלְקָמָן, דְהָא אֵית בָּהּ עֲלֵמָא דִּין (ה"ג הרמ"ק) כִּי יֵשׁ בָּהּ שְׂבָחִים עַל הַנְּסִים שֶׁעָשָׂה הַקְב"ה לְיִשְׂרָאֵל בְּעוֹלָם הַזֶּה כְּמוֹ הַנְּסִים שֶׁל יָם סוּף, וְאֵית בָּהּ עֲלֵמָא דְאֲתִי וִישׁ בָּהּ מַעֲשָׂיו שֶׁל הַקְב"ה שֶׁעָשָׂה בְּעוֹלָם הַבַּיִת בְּתַחֲיִית הַמַּתִּים, וְאֵית בָּהּ קִשְׁרֵי מְהִימְנוּתָא וִישׁ

ברוך הוא, יולד מהו, וכי השתא יולד, אלא בשעתא דעקתא יולד בעלמא, אח יהא לקבלך לשזבא לך מפל אינון דעקין לך [וכו].

רבי ייסא פתח ואמר, כמה אית ליה לבר נש לרחמא ליה לקדשא בריך הוא, דהא לית ליה פולחנא לקדשא בריך הוא (אלא) כמה רחמנותא, וכל מאן דרחים ליה ועביד פולחנא ברחמנותא, קארי ליה קדשא בריך הוא רחמא, אי הכי במאי אוקימנא הני קראי, רעך ורע אביך אל תעזוב, וכתוב (משלי כה יז) הוקר רגלך מבית רעך, אלא הא אוקמוה חבריאי, האי קרא בעולות ושלמים, והאי בחטאות ואשמות, וכתוב השתא רעך ורע אביך אל תעזוב, למפלח ליה ולא תדבקא ביה ולמעבד פקודי, אל תעזוב ודאי.

מתוק מדבש

הפסוקים רעך ורע אביך אל תעזוב שמשמע שדי שיהיה ריע להקב"ה, ועוד קשה כי כאן כתוב אל תעזוב וכתוב הוקר רגלך מבית רעך פי' תמנע עצמך מלבא לבית רעך הרבה פעמים, שמשמע לכאורה שצריך לעזוב אותו ולהתרחק ממנו, ומתוך אלא הא אוקמוה חבריאי האי קרא אלא כבר העמידו החברים פסוק זה (עי' מס' מגילה דף ז ע"א), כי מש"כ אל תעזוב היינו בעולות ושלמים שתביאם לבית המקדש, והאי ומש"כ הוקר רגלך מבית רעך, בחטאות ואשמות שלא תחטא ולא תצטרך להביא חטאות ואשמות, אמנם לכל הפירושים קורא להקב"ה ריע, וכתוב השתא ועתה מש"כ רעך ורע אביך אל תעזוב פירושו שלפחות אל תעזוב אותו למפלח ליה ולא תדבקא ביה ולמעבד פקודי לעבוד אותו ולהתדבק בו ולעשות ולקיים את מצותיו, אל תעזוב ודאי בשום אופן ובשום זמן אל תעזוב אותו, אבל עיקר העבודה היא להיות אוהב להקב"ה שהיא עבודה השלימה.

(דף נה ע"ב, ובביאורינו כרך ה עמ' תריב-תריד)

נקראים אחים וריעים להקב"ה, יולד, מהו פירושו, וכי השתא יולד וכי עתה בעת צרה נולד הדבר שהקב"ה הוא אח לבני ישראל, אלא פירושו הוא כי בשעתא דעקתא יולד בעלמא בשעה שתולד צרה בעולם, אח יהא לקבלך לשזבא לך מפל אינון דעקין לך אז הקב"ה יהיה לך כאח להציל אותך מכל אלו שירצו לצער אותך [וכו].

רבי ייסא פתח ואמר, כמה אית ליה לבר נש לרחמא ליה לקדשא בריך הוא כמה יש לו לאדם לאהוב את הקב"ה, דהא לית ליה פולחנא לקדשא בריך הוא כמה רחמנותא כי אין להקב"ה עבודה כזו כמו האהבה, וכל מאן דרחים ליה ועביד פולחנא ברחמנותא וכל מי שאהב אותו ועושה עבודת השם באהבה, קארי ליה קדשא בריך הוא רחמא קורא אותו הקב"ה אוהבי, אי הכי אם כן שאתה אומר שצריך שיהיה אוהב להקב"ה ולא די שיהיה רק ריע, אם כן במאי אוקימנא הני קראי איך נפרש אלו

שבח דא שירתא

מוכא בהקדמת הספר דמשק אליעזר מהר"ק רבי אליעזר צבי מקאמארא זע"א, וזה לשונו: שמעתי מאמור"ר זל"ה, ששמע מפה קדוש רבינו יעקב יצחק בן מאטיל (ההוה) מלובלין, שרצונו הטוב הוה שיחיה איש אחד בעולם שיפרש דברי הוהר הקדוש על פי פשט פשוט בכל מקום שיכול לפרש על פי פשט. וכן אני בעצמי שמעתי גם כן מהרב הצדיק הגאון מו"ה צבי זצ"ל מליסקא מארין הנר, שחשקה נפשו לראות בעיניו איזה פירוש על הוהר הקדוש שיחיה על פי פשט פשוט בכל מקום שיכול לסבול פשט פשוט, והוא כדו שיכול לידבק כל אחד מבני ישראל הקדושים בדברי הוהר הקדוש, כי ידוע הוא שעיקר קניית דביקות הבורא ברוך הוא באין ממש ובשמחה, הוא בא מלימוד דברי הוהר וכו', עד כאן לשונו. ובעזרת ה' נקוה שזכינו למלאות רצון הצדיקים הקדושים הללו. (רבינו זצ"ל בהקדמה לספר מתוק מדבש על הוה"ק)

פרשת בשלח תשי"פ

לקבלת העלון מידי שבוע יש לשלוח אימייל בכתובת: 3022233@gmail.com

ה

הזוהר הקדוש" ע"פ "מתוק מדבש" הפירוש הנפלא שהתקבל בכל תפוצות ישראל

פורמט בייס
"ובלכתך בדרך"
מהדורת ר' יוסף
צבי בערגער
[cm 16.5/11.5]

פורמט רגיל [cm 24/17]

פורמט בינוני - מהדורת ר' הערשל וועבער
[cm 17/12]